
Komenda Wojewódzka
Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie

**SZKOLENIE PODSTAWOWE
STRAŻAKA RATOWNIKA
OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ**

**22. Ratownictwo i ewakuacja podczas
pożarów**

Warszawa marzec 2022 r.

<https://www.gov.pl/web/kwpsp-warszawa>

22. Ratownictwo i ewakuacja podczas pożarów

CELE SZCZEGÓŁOWE PREZENTACJI:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- wymienić zasady i warunki niezbędne do podjęcia i prowadzenia ewakuacji
- wymienić czynniki stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi
- określić kolejność ratowania ludzi
- omówić zasady ewakuacji osób z dysfunkcjami wzroku, słuchu i mowy
- omówić zasady ewakuacji osób z zaburzeniami psychicznymi, umysłowymi
- omówić zasady ewakuacji osób niesprawnych ruchowo i hospitalizowanych
- omówić zasady postępowania z osobami ewakuowanymi

22. Ratownictwo i ewakuacja podczas pożarów

CELE SZCZEGÓŁOWE PREZENTACJI:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- omówić zasady zachowania się zwierząt i owadów w sytuacjach zagrożenia
- określić i zabezpieczyć miejsca składowania mienia
- omówić zasady ratowania strażaka ratownika OSP przez strażaka ratownika OSP
- omówić zasady zabezpieczania się podczas poruszania się po konstrukcji dachu (ograniczenie pola pracy)

Zasady i warunki niezbędne do podjęcia i prowadzenia ewakuacji

Ewakuacja

jest to zorganizowane przemieszczenie ludzi (czasem wraz z dobytkiem) z miejsca, w którym występuje zagrożenie, na teren bezpieczny.

Z ewakuacją z budynku najczęściej mamy do czynienia w przypadku :

- zagrożenia pożarem,
- atakiem bombowym,
- zagrożenie wybuchem gazu,
- powodzią,
- wojną,
- i tym podobne.

W czasie ewakuacji, należy zachować opanowanie i spokój.

Należy poruszać się szybko, ale nie biegać ani wyprzedzać innych – takie postępowanie może tylko utrudnić ewakuację i bezpieczne wydostanie się wszystkich osób.

Aby nie powstał niepotrzebny chaos, trzeba bezwzględnie podporządkować się osobie kierującej akcją, tj. kierownik lub inna osoba wyznaczona przez pracodawcę, w przypadku pożaru Państwową czy Ochotniczą Straż Pożarną.

Drogi ewakuacyjne

cały odcinek drogi poziomej i pionowej do przebycia z dowolnego punktu budynku do wyjścia końcowego na przestrzeń otwartą lub do innej strefy pożarowej.

Znaki bezpieczeństwa

znak podający ogólny komunikat bezpieczeństwa, uzyskany przez połączenie koloru i kształtu geometrycznego, który poprzez dodanie symbolu graficznego nadaje szczególny komunikat bezpieczeństwa (tł. ISO 7010:2011).

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Wyjście ewakuacyjne (lewostronne)

Znak umieszczany nad drzwiami/ przegrodami lub wzdłuż ciągów komunikacyjnych uzupełniony o znak „strzałki”.

Wskazuje kierunek ewakuacji, w tym wyjście ewakuacyjne prawostronne będące drzwiami z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną bądź drzwiami zastosowanymi na drodze ewakuacyjnej.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Wyjście ewakuacyjne (prawostronny)

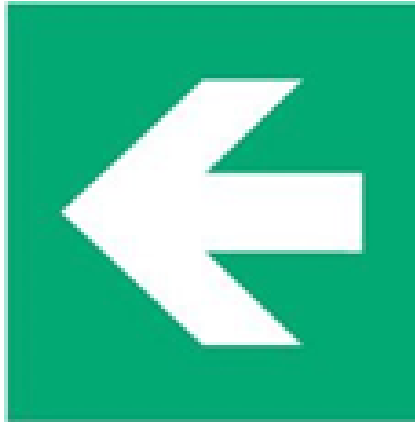
Znak umieszczany nad drzwiami/ przegrodami lub wzdłuż ciągów komunikacyjnych uzupełniony o znak „strzałki”.

Wskazuje kierunek ewakuacji, w tym wyjście ewakuacyjne prawostronne będące drzwiami z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną bądź drzwiami zastosowanymi na drodze ewakuacyjnej.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Strzałka kierunku (kąt 90°)

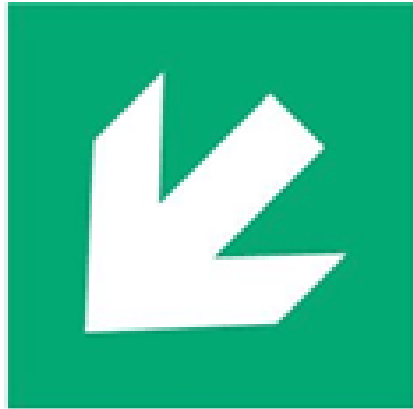

Wskazuje kierunek ewakuacji – do stosowania ze znakami „wyjście ewakuacyjne”. Strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90° w odniesieniu do poziomu.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Strzałka kierunku (kąąt 45°)

Wskazuje kierunek ewakuacji

– do stosowania ze znakami „wyjście ewakuacyjne”. Strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90° w odniesieniu do kąta 45°.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej na wprost

Wskazuje kierunek ewakuacji na tym samym poziomie na wprost.

Znak stosowany na podłodze.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w lewo / wzdłuż

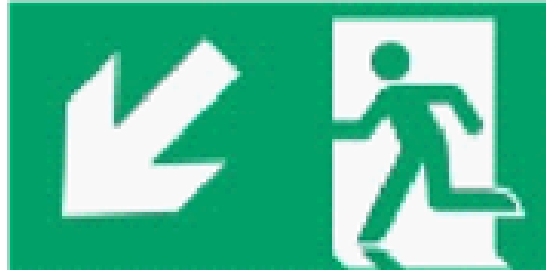

Wskazuje kierunek ewakuacji na tym samym poziomie w lewo
lub wzdłuż.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w prawo / wzdłuż

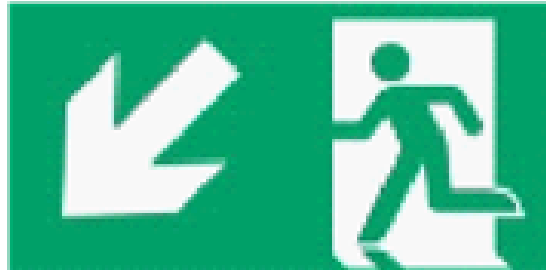

Wskazuje kierunek ewakuacji na tym samym poziomie w prawo lub wzdłuż.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w dół w lewo

Wskazuje kierunek ewakuacji ze zmianą poziomu na niższy
(w lewo).

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w dół w prawo

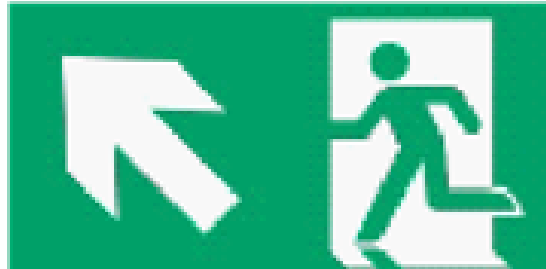

Wskazuje kierunek ewakuacji ze zmianą poziomu na niższy
(w prawo).

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w górę / na ukos w lewo

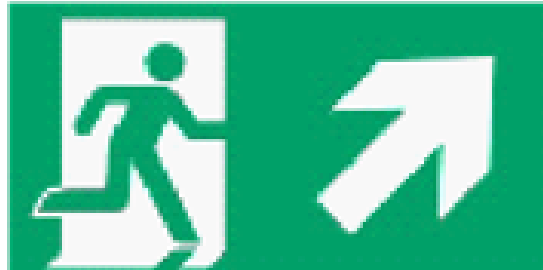

Wskazuje kierunek ewakuacji ze zmianą poziomu na wyższy lub kierunek ewakuacji na tym samym poziomie po skosie w lewo w przestrzeni otwartej.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w górę / na ukos w prawo

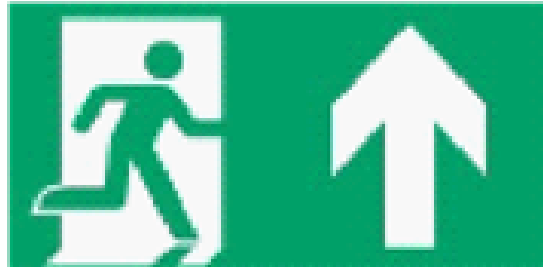

Wskazuje kierunek ewakuacji ze zmianą poziomu na wyższy lub kierunek ewakuacji na tym samym poziomie po skosie w prawo w przestrzeni otwartej.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w górę / na wprost / przez drzwi

Wskazuje kierunek ewakuacji ze zmianą poziomu na wyższy lub kierunek ewakuacji na tym samym poziomie na wprost lub gdy znak umieszczony nad drzwiami (prawostronnymi) informuje o kierunku ewakuacji prosto do drzwi i konieczności ich przekroczenia.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w górę / na wprost / przez drzwi

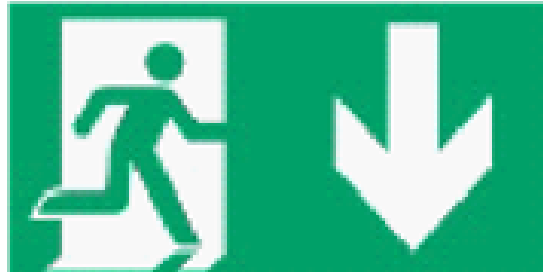

Wskazuje kierunek ewakuacji ze zmianą poziomu na wyższy lub kierunek ewakuacji na tym samym poziomie na wprost lub gdy znak umieszczony nad drzwiami (lewostronnymi) informuje o kierunku ewakuacji prosto do drzwi i konieczności ich przekroczenia.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w dół

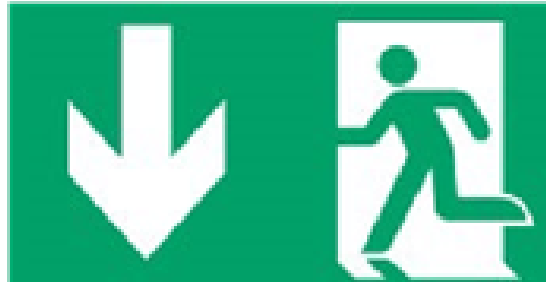

Wskazuje kierunek ewakuacji ze zmianą poziomu na niższy
(drzwi prawostronne).

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Kierunek drogi ewakuacyjnej w dół

Wskazuje kierunek ewakuacji ze zmianą poziomu na niższy
(drzwi lewostronne).

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Wyjście ewakuacyjne (lewostronne)

Wskazuje drzwi ewakuacyjne lewostronne, takie jak:

- wyjście z pomieszczeń, w których występują co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne,
- wyjście z budynku, obiektu budowlanego na zewnątrz,
- wyjście prowadzące do innej strefy pożarowej, w tym obudowaną i zamkniętą drzwiami klatkę schodową budynku wysokiego i wysokościowego,
- wyjście prowadzące przez przedsionek i drzwi wyjściowe z przedsionka.

Znaki ewakuacyjne wg PNEN ISO 7010

Wyjście ewakuacyjne (prawostronne)

Wskazuje drzwi ewakuacyjne prawostronne, takie jak:

- wyjście z pomieszczeń, w których występują co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne,
- wyjście z budynku, obiektu budowlanego na zewnątrz,
- wyjście prowadzące do innej strefy pożarowej, w tym obudowaną i zamkniętą drzwiami klatkę schodową budynku wysokiego i wysokościowego,
- wyjście prowadzące przez przedsionek i drzwi wyjściowe z przedsionka.

Zasady i warunki niezbędne do podjęcia i prowadzenia ewakuacji:

- trzeba ustalić liczbę osób do ewakuacji,
- trzeba poznać drogi ewakuacyjne,
- należy dokładnie wskazać drogi ewakuacyjne,
- zdobyć informacje o stanie zdrowia zagrożonych osób,
- w pierwszej kolejności należy ewakuować ludzi z pomieszczeń, w których powstał pożar i pomieszczeń bezpośrednio zagrożonych pożarem,
- ustalić na zewnątrz miejsce dla ewakuowanych ludzi.

- Jeśli słyhać alarm, niezwłocznie udać się do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego.
- Drogę wskazują zielone piktogramy, które są rozmieszczone wzdłuż dróg ewakuacyjnych.
- Podczas ewakuacji należy korzystać ze schodów- nie używać wind! Mogą się zapalić i zatrzymać, a ponadto rozprzestrzeniać ogień do innych części budynków.
- Drogi oraz wyjście ewakuacyjne nie mogą być niczym zastawione, z tego względu, aby pracownik w pośpiechu nie potykał się o niepotrzebne przedmioty.
- Poruszać się wzdłuż ścian aby nie stracić orientacji.
- Głowa jak najniżej, najlepiej, aby znajdowała się ona około metr nad podłogą.
- Zabezpieczyć drogi oddechowe ewakuowanego (najlepiej przy użyciu wilgotnego materiału).
- Po wyjściu z budynku udać się na wyznaczone miejsce zbiórki, a następnie przeliczyć osoby ewakuowane, czy ktoś nie pozostał w środku.

czynniki stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi

Każdy pożar stwarza niebezpieczeństwo dla człowieka.

Przypomnijmy, że towarzyszy mu wywiązywanie się dużych ilości ciepła, możliwość bezpośredniego kontaktu z płomieniami, toksyczne oddziaływanie substancji powstających podczas spalania, postępujące zadymienie grożące, np. odcięciem dróg wyjścia, możliwa utrata wytrzymałości elementów konstrukcyjnych obiektu w wyniku zmian zachodzących podczas ich nagrzewania, a także groźba wybuchu.

czynniki stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi

- Podwyższona temperatura i gęstość strumienia promieniowania cieplnego,
- możliwość bezpośredniego kontaktu z płomieniami,
- toksyczne oddziaływanie substancji powstających podczas spalania,
- brak widoczności,
- postępujące zadymienie grożące, np. odcięciem dróg wyjścia,
- niedobór tlenu,
- uszkodzenie konstrukcji obiektu lub jego elementów w wyniku zmian zachodzących podczas ich nagrzewania, utrata wytrzymałości
- panika, stres,
- groźba wybuchu.

Określenie kolejności ratowania ludzi

Kolejność wyprowadzania osób uzależniona jest od miejsca wybuchu pożaru i usytuowania pomieszczeń w stosunku do klatek schodowych.

W pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzkie – ewakuację rozpoczyna się od tych pomieszczeń (lub stref), w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z tych pomieszczeń (lub stref), z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może być odcięte przez pożar, zadymienie lub inne zagrożenie.

Z pomieszczeń w pierwszej kolejności będziemy ewakuować:

Kobiety w ciąży, dzieci, osoby starsze, niepełne, osoby z dysfunkcjami i nie poruszające się samodzielnie, lub niepełni sprawne.

Zasady ewakuacji osób z dysfunkcjami wzroku, słuchu i mowy

Osoby niewidome:

- istotny jest przekaz słowny, który musi być utrzymywany przez cały czas trwania akcji ratowniczej.
- Przeszukując pomieszczenia w sposób wyraźny musimy sygnalizować naszą obecność.
- Wyprowadzając niewidomego informujemy go o każdej przeszkodzie i podejmowanych czynnościach, nawet wyprzedzając je słowem np.
 - „uważaj, zaraz będą schody”,
 - „teraz skręcamy w prawo”,
 - „uważaj, próg”,
 - „pochyl się, nad nami nawis” itp.
- Bardzo ważny jest kontakt dotykowy.
- Ratownik, w momencie wyprowadzania poszkodowanego, pełni zarazem funkcję przewodnika (znaną niewidomemu).

- Jeżeli ratowany może poruszać się samodzielnie, wówczas to on powinien trzymać się ratownika (nie odwrotnie), co jest elementem wyuczonym i pozwala na szybkie przekazywanie informacji ciałem, nawet bez konieczności słownego opisu.
- W sytuacjach trudniejszych, jak chociażby dojście do klatki schodowej (czy drabiny), ratowanemu należy pomóc, np. wprowadzając nogę na pierwszy stopień.
- Jeżeli wraz z niewidomym musimy wydostać się z miejsca niebezpiecznego, trzeba pozwolić mu dotknąć miejsc utrudniających marsz (np. nadproża, podstemplowanego nawisu muru, wyciętej karoserii pojazdu itp.), o ile nie będzie pociągało to za sobą innych zagrożeń, by pomóc zrozumienie sytuacji.

Osoby niesłyszące:

- Staraj się pokazać, zwrócić na siebie ich uwagę posługując się światłem (np. latarki) i gestem.
- Jeżeli nie ma istotnej potrzeby, podyktowanej względami bezpieczeństwa, nie wyłączać światła.
- W toku działań pozostawaj w zasięgu ich wzroku przekazując gestem komunikaty uspokajające i informujące o przebiegu zdarzeń.
- Przy braku jakiegokolwiek umiejętności posługiwania się językiem migowym należy zdać się na zachowania instynktowne, posługując się gestem w naturalny sposób.
- Ruch musi być spokojny, szeroki i odczytany przez poszkodowanego.
- Unikać przesady w gestykulacji.
- W razie potrzeby zademonstrować oczekiwane i gestem nakazać dostosowanie się do poleceń.
- Jeżeli jest taka możliwość, przekaz komunikat na piśmie.
- Każde zagrożenie pojawiające się za przegrodą musi być zasygnalizowane.
- Gestem uprzedzaj o zmianie kierunku ruchu.

Zasady ewakuacji osób z zaburzeniami psychicznymi, umysłowymi

Osoby z zaburzeniami psychicznymi:

- Zbliżaj się do chorego powoli, z kierunku który nie wywoła u niego zaskoczenia lub poczucia zagrożenia, a więc z przodu, a nie od tyłu bądź z boku, nie wykonuj gwałtownych ruchów.
- Należy unikać chwytania chorego niespokojnego zwłaszcza za ręce.
- Jeżeli zachodzi konieczność przytrzymania, konieczne będzie działanie zdecydowane, lecz bez szamotania się, bójki i bez podnoszenia głosu.
- Jeżeli jest taka możliwość (i tylko wtedy), to po obejściu chorego stajemy z tyłu, nogi ustawiamy w rozkroku i obejmujemy go ramionami tak, aby przycisnąć ramiona chorego do jego tułowia na wysokości łokci.
- Na wszelki wypadek wcześniej przygotuj się do zastosowania środków przymusu bezpośredniego oraz żeby nie być samemu. Nawet, jeżeli dla dobra utrzymania kontaktu z chorym, musisz rozmawiać bez osób trzecich, nie zamykaj za sobą drzwi, za którymi powinni stać ratownicy.

- Nawiązując kontakt z chorym zatrzymaj się poza jego zasięgiem.
- Staraj się ocenić stan świadomości chorego, jeżeli możliwy jest kontakt -mów wolno, jasno i śmiało.
- Musisz mówić wystarczająco głośno, żeby być dobrze słyszalnym, ale nie możesz krzyczeć.
- Unikać należy też przybierania groźnej miny, gestów i póż, przedłużającego się kontaktu wzrokowego, a także manifestowania własnego napięcia i odpowiadania podobnymi reakcjami, jakie występują u chorego.
- Na klatkach schodowych chory powinien znajdować się od strony ściany. Szczególną ostrożność zachować w miejscach, gdzie znajdują się okna.

- Powinniśmy mieć zawsze możliwość zatrzymania nagłego ruchu chorego.
- U ludzi z upośledzeniem umysłowym stopnia umiarkowanego i znacznego występuje intuicyjna umiejętność ustrzegania się zwykłych fizycznych niebezpieczeństw, w tym poparzeń.
- Przy głębokim stopniu upośledzenia umysłowego człowiek może nie cofać się przed niebezpieczeństwem (np. ogniem, wodą), przy dużej niezdarności ruchowej.
- Często osoby te nie tolerują w swym otoczeniu obecności osób obcych (także ratowników, których, wobec nieumiejętności oceny sytuacji, z niczym nie mogą powiązać), a wówczas ataki gniewu manifestowane są natychmiast agresją skierowaną na otoczenie lub autoagresją.
- Pamiętać musimy, że osoby upośledzone przejmują nastrój partnera społecznego, w tym także ratownika.

- W stanach bezpośredniego osobistego zagrożenia może wystąpić zahamowanie bądź pobudzenie ruchowe. Niekiedy spotkamy się z agresją, czynnym oporem bądź negatywizmem biernym. Wystąpią trudności ze zrozumieniem kierowanych komunikatów i poleceń.
- W kontakcie z osobą chorą szczególnie nieodzowny jest spokój, opanowanie, oszczędność gestu, który powinien popierać polecenia wydawane w najprostszej, jednoznacznej formie.
- Jeżeli znamy imię chorego, zwracamy się do niego po imieniu. Spróbujemy uśmiechnąć się i odwrócić wszystko w zabawę.
- W postępowaniu ratowniczym być może będzie można skorzystać z pomocy stałych opiekunów, którzy skłonić mogą chorego do opuszczenia pomieszczeń, wykorzystując nabyte przez chorych formy zachowań polegające na stosunkowo dużym posłuszeństwie wobec opiekunów.

- Chorzy skupieni w szpitalach (w zakładach opieki) nie tworzą zorganizowanej grupy. Każdy z nich to zamknięta w sobie indywidualność. Nie sprzyja to realizacji zadań zespołowych. Nie można też liczyć na przekazanie komunikatu za ich pośrednictwem pozostałym chorym, ani na współpracę.
- Zdarzyć się może, że chory nie cieszący się sympatią innego pacjenta (pacjentów) pozostawiony zostanie w pomieszczeniu i nikt nie zostanie o tym w jakikolwiek sposób poinformowany.
- Dodajmy, że mogą też wystąpić najprostsze mechanizmy obrony przed zagrożeniem, polegające na schowaniu się przed nim. Oznacza to, że zawsze bezwzględnie muszą być przejrzone wszystkie pomieszczenia i wszystkie w nich zakamarki.

- Ewakuowanie (ratownictwo) chorych leżących podejmuje się przez zespół ratowników bez świadomego udziału poszkodowanego.
- Jeżeli chory jest niespokojny, przyjmuje postawę agresywną wobec otoczenia, musi być wyprowadzony z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego. O zastosowaniu przymusu bezpośredniego decyduje lekarz. Określa też rodzaj zastosowanego środka przymusu oraz osobiście nadzoruje jego wykonanie. Sam przymus może polegać na przytrzymywaniu, przymusowym zastosowaniu leków, unieruchomieniu lub izolacji.

Zasady ewakuacji osób niesprawnych ruchowo i hospitalizowanych

Sposoby ewakuowania osób chorych i niepełnosprawnych.

Chore osoby najłatwiej ewakuować przy użyciu noszy lub w pozycji siedzącej przy użyciu krzesła.

W przypadku braku odpowiedniego sprzętu można osobę wyprowadzić oplatając rękami ratowanego ramiona dwóch ratowników lub wynieść stosując chwyt:

- "kończynowy"
- "stołeczkowy,,
- "huśtawkowy,,

"kończynowy" jeden ratownik chwyta ewakuowanego pod pachy stojąc za jego głową, drugi zaś pod kolana stojąc tyłem do ratowanego.

"stołeczkowy" strażacy splatając dłonie tworzą siedzenie, na którym umieszczają ratowanego. Ratowany zaś trzyma strażaków za szyję.

"huśtawkowy" ratownicy tworzą siedzenie ze swoich rąk zewnętrznych i na nich siada ratowany. Z rąk wewnętrznych tworzą oparcie dla chorej osoby.

W przypadku ratowania osoby chorej przez jednego ratownika można stosować chwytty:

- "strażacki",
- "tłumokowy",
- "na barana",
- "biodrowy",
- "kołyskowy",
- "ciągniony".

Chwyłt "**strażacki**" polega na przełożeniu jednej ręki między nogami ratowanego, ułożeniu osoby ratowanej na barkach i chwyceniu przełożoną rękę między nogami za nadgarstek ręki zwisającej z przodu. Druga ręka ratownika jest wolna, co umożliwia mu poruszanie się nawet po drabinie.

"**tłumokowy**" strażak układa ewakuowanego na swoich plecach tak, aby jego ręce zwisały swobodnie na piersi strażaka. Podczas ewakuowania ratownik jedną ręką trzyma rękę ratowanego z przodu, drugą zaś może podtrzymywać jego uda z tyłu.

"**na barana**" ratowanego umieszcza się na plecach ratownika, aby ratownik mógł obydwoma rękami podtrzymywać jego uda. Ratowany zaś może chwycić rękami ramiona ratownika.

"biodrowy" strażak przysiada tyłem przy osobie leżącej, ujmuje ją jedną ręką pod pachami od strony pleców, a drugą pod kolanami. Po uchwyceniu podnosi się z pozycji siedzącej i pochylony do przodu wynosi ratowanego.

"kołyskowy" polega na uchwyceniu ewakuowanego w taki sposób, w jaki chwyta się małe dziecko i wyniesieniu, tak jak dziecko przed sobą.

"ciągniony" potrzebny jest koc. Osobę ratowaną układa się na kocu i ciągnie na kocu od strony głowy. Metoda ta może być wykorzystywana do ratowania osób o dużej wadze. Można ją jednak stosować tylko na powierzchniach poziomych i płaskich.

Zasady postępowania z osobami ewakuowanymi

W kontakcie z osobami zagrożonymi trzeba starać się rozładować napięcia psychiczne już w pierwszej fazie powstawania paniki, gdy przejawia się może jeszcze tylko to, co określamy nastrojem panicznym.

- Z osobami znajdującymi się w zagrożeniu należy nawiązać kontakt i uspokoić je.
- Osobom mogącym poruszać się samodzielnie można wskazać bezpieczną drogę, przez wolną od dymów część obiektu lub wyjścia zapasowe.
- W przypadku konieczności przeprowadzania ludzi przez przestrzeń zadymioną powinni zrobić to strażacy.
 - Ratowanym należy polecić zasłonięcie dróg oddechowych tamponem wykonanym ze zwilżonej chusteczki, ręcznika lub kawałka innej dostępnej tkaniny.
 - Przemieszczać się w pozycji pochylonej, możliwie najbliżej podłoża.
 - Każde napotkane po drodze okno należy wykorzystać do przewentylowania płuc osoby ratowanej.
 - W sytuacjach wyjątkowo trudnych, jak np. długie drogi wyjścia lub dłuższy pobyt w strefie zadymionej ratowanym, należy podać powietrze z aparatów ochronnych ratowników.

- Pokonując przestrzeń promieniowania cieplnego ratowanych należy okryć dowolnym przykryciem, które natychmiast (szczególnie po ich zapaleniu) w strefie bezpiecznej można będzie odrzucić.
 - Małe dzieci wynosić należy na rękach uprzednio okrywszy je.
- Grupa ludzi poruszających się samodzielnie musi być eskortowana przez strażaków.

Ratowaną grupę poprzedza strażak wyposażony w latarkę ew. linkę.

Osoby ratowane podążają za nim (bywa, że trzeba będzie iść w pozycji pochylonej, a nawet czołgając się) trzymając się osoby przed nią ewentualnie rozwiniętej linki, której koniec przytrzymuje strażak zamykający kolumnę.

Zamiast linki można wykorzystać też rozwinięty odcinek węża.

- Osoby znajdujące się w stanie szoku nerwowego lub opanowane histerią należy uspokoić.

Ważna jest tutaj taktowna, lecz zdecydowana postawa ratowników.

Ukazując szansę uratowania mobilizować należy zagrożonych do współpracy, co pozwoli też na odwrócenie uwagi od czynników rodzących napięcia.

W ostateczności zmuszeni będziemy zastosować środki przymusu bezpośredniego.

Pamiętać musimy, że osobnik nie zrównoważony może być groźny także dla ratownika

(np. atakując go, spychając z drabiny bądź okna), może też oddać skok z piętra bez względu na następstwa tego czynu.

Osobnika takiego należy odizolować od grupy (nawet ratując go w pierwszej kolejności), by nie dopuścić do przeniesienia się zachowań historycznych na pozostałych członków grupy.

- Gdy mamy do czynienia z grupami ludzi, należy zwrócić uwagę na rozładowanie napięcia w pierwszej fazie zdarzenia, gdy wytwarza się nastrój paniczny.
Nakazać należy zachowanie spokoju i zorganizować w miarę sprawne opuszczenie pomieszczeń.
Otworzyć należy wszystkie istniejące wyjścia.
Gdyby nastąpiło stłoczenie się ludzi przy jednym z nich, należy odciągać pojedyncze osoby z tyłu tłoku i kierować je do innych wyjść.
Ratownik celem wydania poleceń nie może ustawiać się w przejściu, lecz zająć stanowisko z boku, w miejscu, z którego będzie widoczny, a sam będzie mógł obserwować zachowania ludzi i sterować nimi.
- W grupach zorganizowanych nawiązać należy kontakt z przywódcą (nawet wyłonionym samoistnie – będą to osobnicy, którzy zachowali przytomność umysłu, zapanowali nad grupą i są w stanie kierować postępowaniem innych), osobą cieszącą się w grupie autorytetem, by z ich strony uzyskać dodatkową pomoc.

- Ludzi nie mogących poruszać się o własnych siłach (nieprzytomnych, chorych) należy wynosić i kierować w miejsca bezpieczne.

W przypadku korzystania ze sprzętu ratowniczego szczególną uwagę zwracać na warunki bezpieczeństwa pracy.

- Nie wolno korzystać z dźwigów nie przystosowanych do warunków ewakuacji.

Zdarzają się jednak sytuacje, gdy wystąpi konieczność skorzystania z windy- nigdy w czasie pożaru, wówczas należy uzyskać zgodę kierownika akcji (dowódcy odcinka bojowego, dowódcy oddziału wykonującego zadanie), który poleci lub podejmie śledzenie pracy urządzenia.

Do windy powinien wejść także strażak przygotowując dźwig do ewentualnego awaryjnego opuszczenia go i utrzymując spokój wśród ratowanych.

- Wobec faktu, że ludzie mogą pozostawać w pomieszczeniach, koniecznością jest zwrócenie uwagi na oddymianie pomieszczeń.

Wybór sposobu postępowania musi być dostosowany do wytworzonej sytuacji.

- Posługując się drabinami mechanicznymi lub podnośnikami należy zapewnić łagodne przejście do kosza lub na platformę.
W koszu (platformie) musi znajdować się ratownik.
Na dole powinna być przygotowana obsługa, która zaopiekuje się ratowanymi.
W każdym momencie akcji człowiek musi czuć się bezpiecznie pod opieką ratownika.
- Drogi ratownictwa i ewakuacji nie mogą być niczym zastawione (także sprzętem pożarniczym).
Nie zajmujemy tam także stanowisk bojowych, z wyjątkiem tych, które mają je ochraniać, np. stanowiska gaśnicze.
Przyjąć musimy zasadę mówiącą, że: rozwinięcie do działań gaśniczych powinno przebiegać innymi drogami niż akcja ratownicza.
- Wszystkie pomieszczenia po zakończeniu ewakuacji bądź ratownictwa powinny być ponownie starannie przejrane (szczególnie w obiektach, w których stale lub czasowo przebywa większa liczba osób).

- W przypadku pracy kilku patroli (rot) powinny się one wzajemnie informować o miejscach już spenetrowanych.

Wskazane byłoby wyraźne i czytelne oznakowanie tych pomieszczeń, co pozwoli na zaoszczędzenie czasu.

Obiekty muszą być zabezpieczone przed możliwym powrotem ludzi wyprowadzonych z nich lub wtargnięciem do wnętrza ludzi z zewnątrz.

- Należy zwrócić uwagę na stan zdrowia ratowanych i ewakuowanych. Potrzebującym udzielić niezbędnej pomocy medycznej. Karetki pogotowia należy dysponować na miejsce akcji już w momencie podjęcia informacji o zagrożeniu dla ludzi.

Ratownicy w każdych warunkach zachować muszą spokój, rozwagę i takt, ale i zdecydowanie, co wywiera korzystny wpływ na zachowanie się osób zagrożonych jak i grupujących się na miejscu zdarzenia.

Ratownicy w każdych warunkach zachować muszą spokój, rozwagę i takt, ale i zdecydowanie, co wywiera korzystny wpływ na zachowanie się osób zagrożonych jak i grupujących się na miejscu zdarzenia.

Zachowania się zwierząt w sytuacjach zagrożenia

Ewakuacja zwierząt

jest zadaniem trudnym i skomplikowanym, dlatego ważne jest nabycie odpowiedniej wiedzy i umiejętności w tym zakresie.

Powinna ona odbywać się w taki sposób, aby nie zagrażała życiu i zdrowiu ani ratowników, ani zwierząt.

W sytuacji zagrożenia zwierzęta odczuwają niepokój i lęk.

Ponadto są one mało odporne na działanie dymu.

Gdy przedostanie się on do pomieszczenia, zwierzęta bardzo często układają się na ziemi, utrudniając ewakuację.

Dlatego powinno się rozpoczynać wyprowadzanie zwierząt w chwili, kiedy tylko dotrą pierwsze sygnały o możliwym zagrożeniu.

Warto pamiętać o tym, aby podchodzić do zwierząt od przodu, spokojnie i ostrożnie, łagodnie do nich przemawiając.

Wyczuwają one zdenerwowanie ratownika i bardzo łatwo im się ono udziela.

Przestraszone lub zaskoczone zwierzęta w odruchu obronnym atakują intruza - czasem jest pojedyncze kopnięcie, czy ugryzienie, a czasem frontalny atak grupy zwierząt.

Przez krowy można zostać przygniecionym do żłobu, ściany, a czasem do podłoża przez ważące średnio 600 kilogramów zwierzę (najbezpieczniejsze miejsce jest z jego boku, na wysokości łopatk).

Podobne zagrożenia, potęgowane większą masą, stwarzają buhaje i ogiery.

Możliwość bezpieczniejszej obsługi zapewni wpięcie buhajowi kółka nosowego, założenie mocnego kantara i uwiązywanie na dwóch łańcuchach.

Jeszcze jednym ważnym czynnikiem decydującym o zachowaniu zwierząt jest charakter każdego osobnika.

Zwierzęta, podobnie jak ludzie, mają różne temperamenty, sposoby wyrażania emocji i wrażliwość na bodźce.

W przemieszczaniu zwierząt w obrębie gospodarstwa w szczególności świń i bydła można używać na przykład kostek słomy lub zastaw wykonanych z płyt pilśniowych.

Dzięki nim zwierzęta łatwiej zorientują się, w jakim kierunku powinny się przemieszczać.

Krzyk i bicie zwierząt są niedopuszczalne.

Przepędzanie jest sprawne i mniej stresujące, jeśli używa się do tego celu specjalnych plansz, czyli osłon przed nogami.

Użycie tego prostego urządzenia ułatwia jednoczesne przepędzanie całej grupy zwierząt, a w przypadku naporu na człowieka zestresowanych osobników, umożliwia skuteczną ochronę nóg.

O ile przepędzanie prosiąt i warchlaków może grozić jedynie upadkiem, to przepędzanie tuczników przez wagę i rampę załadowniczą stwarza poważniejsze zagrożenia.

Spłoszenie grupy zwierząt, z których każde ma dużą masę, grozi przygnieceniem do barierki lub ścian w chlewni albo przewróceniem i stratowaniem leżącego człowieka, a w konsekwencji – poważnymi obrażeniami ciała.

Podczas przepędzania należy unikać mieszania osobników z różnych kojców czy grup, gdyż wywołuje to agresję lub stres u zwierząt.

Zwierzęta wyprowadzane ze strefy zagrożonej powinny być kierowane do miejsc bezpiecznych, z których nie będą mogły się same wydostać.

Należy również pamiętać o tym, że w zależności od gatunku ewakuowanych zwierząt podejmuje się odmienne czynności.

- Konie i krowy wyprowadza się z zagród,
- drób wynosi się w workach lub w koszach, szybko go potem uwalniając i zapewniając dopływ świeżego powietrza,
- małe zwierzęta domowe ewakuuje się w klatkach.

Zasady zachowania się owadów w sytuacjach zagrożenia

Owady

z reguły nie atakują bez powodu, ale bywają agresywne.

Mogą zaatakować w sytuacji zagrożenia, dlatego też nie należy drażnić tych owadów, aby ich nie prowokować.

Sama obecność i wykonywanie gwałtownych ruchów w pobliżu tych owadów może zostać odebrana jako zagrożenie.

W ramach bezpieczeństwa lepiej unikać bliższego kontaktu z nimi.

Poza tym osy bardzo ciągną do grillowanego mięsa.

Przyciąga je zapach krwi.

Na osy drażniąco mogą działać także inne czynniki, takie jak upał lub ostre zapachy.

Miejsca składowania mienia

Celem ewakuacji mienia jest zabezpieczenie cennych przedmiotów oraz ważnych dokumentów przed zniszczeniem lub uszkodzeniem w przypadku pożaru lub innego zagrożenia.

Przedmioty i dokumenty należy umieszczać aby nie były narażone na zniszczenie lub uszkodzenie.

Działania ewakuacyjne muszą być prowadzone w sposób skoordynowany, nie powodujący utrudnień w innych działaniach.

Kierujący działaniami powinien wstępnie określić pomieszczenia z których należy wynieść mienie.

Do pomieszczeń, z których należy ewakuować mienie w pierwszej kolejności, jeśli istnieje taka możliwość bez narażenia życia i zdrowia zalicza się:

- pomieszczenia bezpośrednio zagrożone pożarem, w których jest źródło ognia,
- pomieszczenia sąsiednie (w pionie i w poziomie) - możliwość rozprzestrzeniania się pożaru lub uszkodzenia przez działanie wysokiej temperatury i gazów po pożarowych (dymu),
- pomieszczenia pod palącym się pomieszczeniem narażone na możliwość zalania w czasie akcji gaśniczej,
- pomieszczenie powinno być suche, chronić przed warunkami atmosferycznymi jak deszcz, śnieg czy wiatr, z brakiem dostępu dla osób postronnych.

**Zasady ratowania strażaka ratownika OSP przez strażaka ratownika
OSP**

**Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 31 sierpnia 2021 rok**

**„w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby
strażaków Państwowej Straży Pożarnej”**

Rozdział 11

„Podejmowanie i prowadzenie akcji ratowniczej w szczególnych okolicznościach”

§ 115.

1. Wezwanie przez strażaka pomocy polega na:

- 1) trzykrotnym podaniu kryptonimu okólnikowego „**RATUNEK**”;
- 2) określeniu, kto wzywa pomocy;
- 3) określeniu, gdzie się znajduje, co się stało i jaki rodzaj pomocy jest potrzebny.

2. Działanie w celu wezwania pomocy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1

(trzykrotnym podaniu kryptonimu okólnikowego „**RATUNEK**”),

należy prowadzić do momentu, aż odebranie wezwania zostanie potwierdzone przez kierującego działaniem ratowniczym.

3. Działania w celu wezwania pomocy mogą być prowadzone przez kontakt głosowy, drogą radiową lub przez użycie innych form komunikacji, ustalonych z kierującym działaniem ratowniczym: za pomocą dźwięku sygnalizatora bezruchu, gwizdka lub znaków gestowych.

4. W przypadku nadania drogą radiową kryptonimu „**RATUNEK**” użytkownicy radiotelefonów pracujących na danym kanale radiowym przerywają korespondencję i koncentrują się na prowadzeniu nasłuchu.

Ze strażakiem wzywającym pomocy korespondencję prowadzi kierujący działaniem ratowniczym lub dowódca odcinka bojowego.

§ 116.

1. W przypadku zaistnienia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia strażaków strażak, który jako pierwszy zauważył to niebezpieczeństwo, niezwłocznie przekazuje informację o zagrożeniu kierującemu działaniem ratowniczym lub dowódcy odcinka bojowego w strefie zagrożenia bądź w jej wydzielonej części.

2. Kierujący działaniem ratowniczym lub dowódca odcinka bojowego wydaje rozkaz o natychmiastowym wycofaniu przez przekazanie sygnału alarmowego „**GEJZER**”.

3. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia sygnał alarmowy „**GEJZER**” może przekazać każdy strażak.

4. Strażak, który otrzymał rozkaz wycofania się ze strefy zagrożenia przekazany w formie sygnału alarmowego „**GEJZER**”, niezwłocznie potwierdza wykonanie tego rozkazu.

5. Sygnał alarmowy „**GEJZER**” może być przekazany przez kontakt głosowy, drogą radiową lub przez użycie innych form komunikacji, ustalonych z kierującym działaniem ratowniczym:

za pomocą gwizdka, przekazu głosowego nadawanego przez urządzenie akustyczne pojazdu

pożarniczego, dźwięku o długości 10 sekund wydawanego za pomocą sygnału pneumatycznego

pojazdu pożarniczego.

poręczówka pomiędzy dwoma kominami i poruszanie się na I'D

Tylko dla jednej osoby

Skrypt do szkolenia z ratownictwa wysokościowego realizowanego przez KSRG w zakresie podstawowym

Szkolenie podstawowe strażaka ratownika Ochotniczej Straży Pożarnej

stanowisko na kominie

Lina, do której podpięty jest ratownik na lonży regulowanej powinna kończyć się węzłem około 200 cm od krawędzi budynku, do której będzie zbliżał się ratownik. Na stojąco podchodzimy do krawędzi na odległość około 100 cm, następnie przyjmujemy pozycję klęczącą i zbliżamy się do krawędzi. Ratownik nie może się wysunąć całkowicie poza krawędź, musi być w podparciu na dachu.

Skrypt do szkolenia z ratownictwa wysokościowego realizowanego przez KSRG w zakresie podstawowym

stanowisko z dwóch kominów, zabezpieczenie ratownika przy pomocy I'D i lonży regulowanej

Przesuwanie się wzdłuż krawędzi dachu wykonujemy poprzez wykonanie dwóch czynności sekwencyjnie: skrócenia jednej liny (np. lonży), a następnie wydłużenie drugiej (np. I'D).

Wyjście na dach przy asekuracji ze stanowiska:

kilku ratowników

jeden ratownik

22. Ratownictwo i ewakuacja podczas pożarów

Literatura

- Szkolenie Strażaków Ratowników OSP- CNBOP 2009 rok
- <https://www.gov.pl/web/kgpsp/bezpieczna-ewakuacja>
- https://www.cnbop.pl/wydawnictwa/wytyczne/wytyczne_stosowanie-znakow-bezpieczenstwa.pdf
- <http://osp.pniewy.wlkp.pl/pl/przeprowadzenie-ewakuacji>
- <https://ciop.pl>
- <https://www.gov.pl/web/kppsp-slupca/zasady-postepowania-w-przypadku-pozaru>
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej,
- Skrypt do szkolenia z ratownictwa wysokościowego realizowanego przez KSRG w zakresie podstawowym,

22. Ratownictwo i ewakuacja podczas pożarów

Dziękuję za uwagę

